

En hånds-rækning til udviklings- og skolebibliotekskonsulenter

Ved skolekonsulent Carl Erik Christensen CVU Sønderjylland, Center for Undervisningsmidler / Danmarks Skolebibliotekarere

Logen er sprængt. En loge præget af mystiske ritualer, indforståede ord og begreber, præget af personligheder med hver deres indsigt og værdier og stort set total ukendt for omverdenen. Stort set hver kommune, ja enkelte steder hver skole - havde sin egen loge. Men nu er der så blevet for mange loger i hver kommune. Så derfor er materialevalgslogen sprængt!

Hvordan kan du vide det? Danmarks Skolebibliotekarers Materialevalgsprojekt er afsluttet og med mange gode og visionære resultater, som vil blive præsenteret senere på året. I "SKOLEBIBLIOTEKET" Nr. 2 - 2007 afslører flere artikler, at der er grøde, at mange tænker tanker for at finde nye, mere tidssvarende veje. Og der ansøges om dannelse af et CVU Videnscenter for læremidler. Et videnscenter, der både involverer producenter, forbrugere og forskning. Så der er fokus på området.

Sprogforbistring

Jeg er ansat i Center for *Undervisningsmidler*, hvor vi også har *læremidler* og *læringsobjekter*, *laborative materialer*

og alt det andet, der egner sig til forskellige læreprocesser. Og der afholdes *Skolebog*-messe. På skolen tales om *udlånssamling*, *taskebøger*, *klasse- og gruppesæt* - men hvad er hvad, og hvad hører egentlig hjemme hvor og hvorfor?

Hva' taler du om mand? Ja, det er netop problemet. Der er ingen definitioner eller begrebsforklaringer, der klart og entydigt fortæller, hvad sagen egentlig drejer sig om.

Som skolebibliotekar kan du sikkert komme med gode forklaringer på det hele - men kan en tilfældig lærer det samme? Næppe!

Så derfor lægger jeg ud med forslag til en begrebsafklaring, vi i hvert fald kan arbejde med indtil bedre er fremkommet.

Definition på læringsressourcer

Læringsressourcer er overbegrebet og kan defineres som alt - uanset medieplatform - der meningsfuldt kan indgå i læreprocesser.

Herefter er det graden af didaktisering og anvendelse, der afgør hvilken gruppe læringsressourcen henføres til.

1. Undervisningsmidler

De udpræget didaktiserede læremidler kaldes almindeligvis undervisningsmidler, og bruges typisk til lærerens undervisning. Indholdet er altså pædagogisk udvalgt og tilrettelagt - som vi kender det i de forskellige systemer. Dansk for, Engelsk i, osv.

2. Læremiddel

Er læringsressourcen i mindre grad didaktiseret, kaldes det et læremiddel og anvendes især i forbindelse med elevens egen læreproces. Her er det altså elevens læring, der er i centrum

og ikke lærerens undervisning. Læremidler er ofte af supplerende karakter og udgør hovedindholdet i skolebibliotekets faglige udlånssamling.

Der er ikke nogen hårfin grænse mellem de to områder - men det holder i store træk.

Undervisnings- og læremidler kan have forskellig udformning og fremtrædelsesform afhængig af medievalg - dvs. fysiske og virtuelle, analoge og digitale.

Den opfattelse benævnes også ofte: Medier, undervisningsmedier eller "Det brede medievalg", og der er således ikke mere særlig grund til at skelne mellem, om produktet er trykt, analogt eller digitalt - det er en læringsressource/undervisningsmiddel/læremiddel.

3. Læringsobjekter

Digitale læremidler opdeles ofte i læringsobjekter, hvilket betegner den mindste enhed, der kan indgå i meningsfuld læring. Den bagvedliggende tanke er, at de enkelte objekter kan sammensættes og udskiftes efter behov, fx i forbindelse med ajourføring eller modulær sammensætning til e-learning.

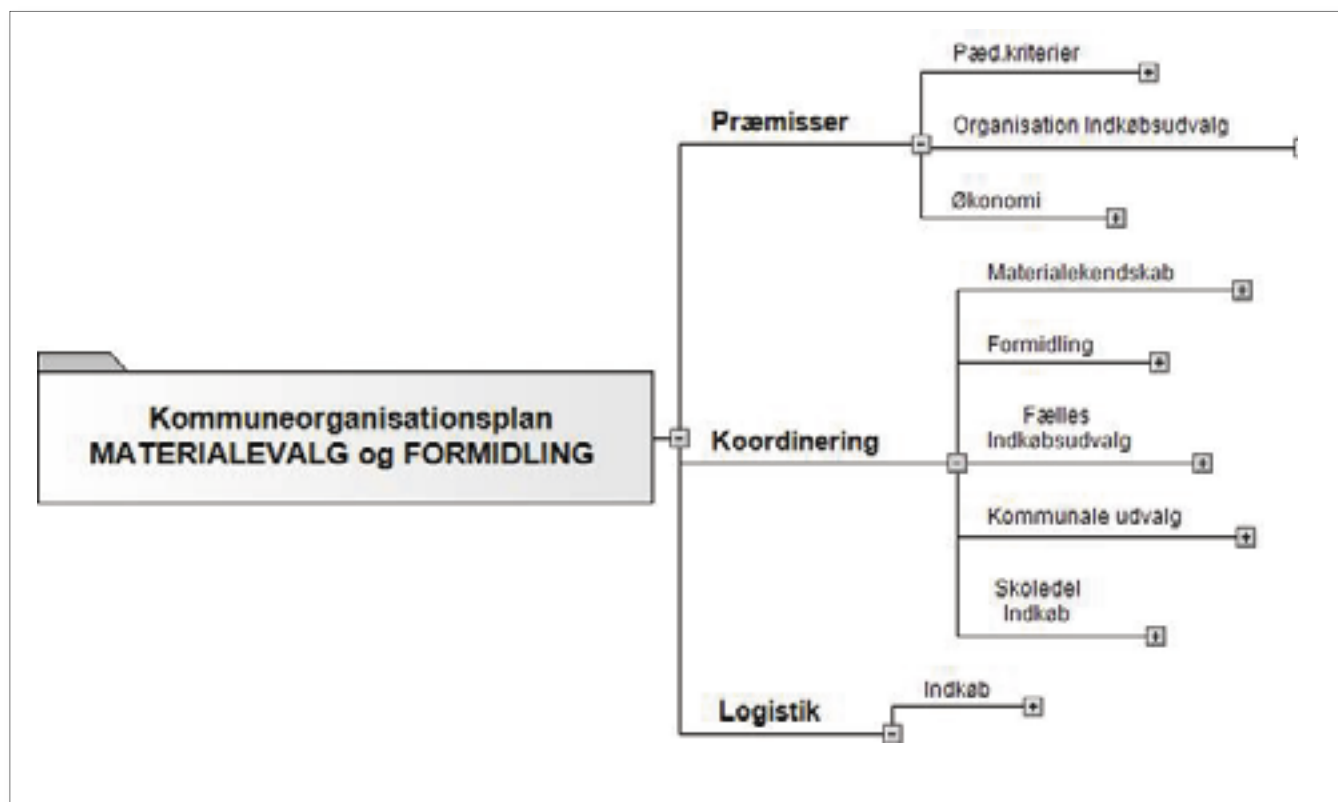
Begrebet bruges ligeledes med en lidt bredere betydning i portaler, hvor eleven selv sammensætter de forskellige (større) objekter i sin læring. Tænk fx på DR/skole og Det Digitale Skolebibliotek.

4. Værktøjer er software

og laborativt materiale, som kan indgå i læreprocesser

5. Andet

Andet er øvrige ting, der på meningsfuld måde kan indgå i læreprocesser - dvs. også personer, institutioner, osv. kan altså betegnes som værende læringsressourcer.

Der er ingen tvivl om, at skolebiblioteker skal anskaffe eller kunne henvise til læringsressourcer – uanset medieplatform og til alle skolens fag, men hvordan kan det gøres på kvalificeret vis?

Fra materialevalg til materialeformidling

Hvad lægger vi egentlig i begrebet materialevalg? For mange skolebibliotekarer er materialevalg også lig med materialekendskab, og det er da rigtigt, at deltagelse i et materialevalg naturligvis også giver materialekendskab. Men dybest set er det to vidt forskellige ting. Alle skal have materialekendskab, men ikke alle behøver at deltage i materialevalg. Når dertil kommer, at formidling og vejledning er i fokus i skolebiblioteket som læringscenter, er der god grund til at separere de forskellige delfunktioner i det kommunale materialevalg.

Der er altså ikke tale om at spare, men derimod om at få mere pædagogik og synliggørelse for pengene. I fremtiden bør der være udvalg, der arbejder mere systematisk med de forskellige medieområder, men også med pædagogiske og politiske forhold, det

er væsentligt at skolen forholder sig til – netop fordi de påvirker elever, forældre og dermed også skolens hverdag. Gode eksempler herpå er "Muhammedkrisen", det globale miljø og Ungdomshuset /demokratibegrebet.

Udvikling

Et udviklingsområde er de pædagogiske kriterier i forhold til fremtidens behov - hvilke undervisnings- og læremidler virker bedst i forhold til hvilke elever? En anden udfordring er udvikling af nye typer læringsressourcer, der i højere grad tager udgangspunkt i elevernes digitale, virtuelle verden, og som måske fokuserer på forskellige videns- og færdighedsformer, læringsniveauer, etc.

Dette og meget mere, som vedrører hele området kan bl.a. være indholdet i de fælles dialog- og temamøder og dermed medvirke til et fælles kompetenceløft for udviklingen af den professionelle skolebibliotekar.

Jeg har lavet en model for et kommunalt materialevalg, der bygger på idégrundlaget for et læringscenter, udbygget med en materialekendskabsdel og en formidlingsdel. Forslaget lægger

sig midt imellem en 100 % decentral løsning, hvor hver skole er sin egen herre og en 100% central løsning, hvor alt styres centralt. Mit forslag bindes sammen af en netværksstruktur - både fysisk og digitalt. Her vil jeg kun skitsere de overordnede kasser, idet hele modellen fylder for meget til dette medie.

Præmisser

Først skal alle præmisser for planen afdækkes, dvs. formulering af de pædagogiske principper, fælles og decentral økonomi samt omfanget og indholdet i de forskellige udvalg. Hvem skal deltage og for hvor længe?

En gruppe fokuserer fx på film, en anden måske på at vurdere pædagogiske computerspil, en tredje på at perspektivere og formidle væsentlige aktuelle problemstillinger. Det er vigtigt hele tiden at medtænke formidlingsdelen, og her drejer det sig ikke kun om udstillinger, men også om formidlings- og læringsrum, at gå i dialog med brugerne, rådgivning og vejledning.

Udvalgene kommer med konkrete handlingsforslag, og der produceres således i fællesskab en lang række pæ-

dagogske tiltag, der kommer alle til gode. En opgave, man ikke ville kunne løfte alene, men kun ved at samarbejde i netværket.

Koordinering

Det er klart, at der er et stort arbejde forbundet med at koordinere alle de mange udvalg, og det vil typisk være en funktion, der forestås af en konsulent suppleret af en logistikafdeling. Et uundværligt hjælpemiddel hertil er selvfølgelig et elektronisk materialevalgssystem.

"SIGTATET"

Kærlighed

Love looks through a telescope
- envy through a microscope.

(Udvalgt af Kasia Radsted)

Logistik

Logistikafdelingen omfatter styring af indkøb, katalogisering, klargøring og distribution. Det er et område, hvor der ofte indgås samarbejdsaftaler med eksterne partnere, så modellen må også her tilpasses de lokale forhold.

Hvad vil du bytte med?

Ønsker du allerede nu hele Organisationsmodellen for Materialevalg og Materialeformidling, kan du få den elektronisk ved at sende mig en mail med oplysning om, hvad du har at bytte med som inspiration for andre og som må offentliggøres på EMU hjemmesiden for Danmarks Skolebibliotekarer.

Jeg er specielt interesseret i kommunale Kvalitetsudviklingsplaner fra pæd. servicecenter til læringscenter eller andre udbyggede modeller for materialevalg - visionære tanker etc.

Min mailadresse: cc@cfu.dk - direkte tlf. 7332 3630

Organisationsmodellen er lavet i MatchWare Open Mind 2 (anbefales meget, idet man så umiddelbart kan arbejde videre i modellen), men kan også leveres som Worddokument.

Planen skal selvfølgelig i sidste ende tilpasses lokale forhold, men er forhåbentlig et godt udgangspunkt for arbejdet.

Jeg glæder mig til at høre om andres erfaringer og visioner, og opretter også gerne en netværkskonference for interesserede på Skolekom. Hvem vil være med?

Litteratur: "Undervisningens Mirakel - om læring i et vidensperspektiv". Birthe og Lars Qvortrup. Dafolo 2006

Bogplast - hurtigt og billigere!

Priserne er ekskl. moms og frit leveret ved køb over kr. 500,-.

Leveringstid maks. 7 dage!

Send bestillingssedlen til:

Bibliodan • Låsbygade 67-69 • 6000 Kolding • Tlf. 70 20 71 80 • Fax 70 20 73 80 • bibliodan@bibliodan.dk • www.bibliodan.dk

Dimension	Pris/stk.	Antal	PVC-fri Pris/stk.	Antal
2 cm x 25m	10,25 kr.		11,50 kr.	
4 cm x 25m	20,25 kr.		23,00 kr.	
22 cm x 25m	100,25 kr.		114,50 kr.	
24 cm x 25m	109,25 kr.		126,00 kr.	
26 cm x 25m	118,75 kr.		136,50 kr.	
28 cm x 25m	126,00 kr.		145,00 kr.	
30 cm x 25m	131,25 kr.		156,50 kr.	
32 cm x 25m	142,25 kr.		166,00 kr.	
34 cm x 25m	149,75 kr.		176,50 kr.	
36 cm x 25m	164,00 kr.		188,00 kr.	
38 cm x 25m	171,25 kr.		198,50 kr.	
60 cm x 25m	281,50 kr.		311,50 kr.	
Til lærredsbind 32 cm x 30m	196,00 kr.			